

Κάτοικοι: **41.000**

Το Αγρίνιο είναι η μεγαλύτερη πόλη του νομού Αιτωλοακαρνανίας. Βραχώρι ήταν το πρώτο του όνομα. Παρουσιάζει έντονη οικονομική, κοινωνική και πνευματική ζωή.

Είναι το εμπορικό και οδικό κέντρο μιας σημαντικής καπνοπαραγωγού περιοχής. Βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο εύφορης πεδιάδας, κοντά στο απότομο βουνό που αποτελεί τους πρόποδες του Παναϊτωλικού (Ασπροκέφαλο).

Το Αγρίνιο διαθέτει καλή ρυμοτομία, ωραίες πλατείες και πάρκα, μεγάλες ιδιωτικές και δημόσιες οικοδομές. Γύρω από την πόλη, ο επισκέπτης βρίσκει ωραίες τοποθεσίες και θέρετρα, όπως ο Άγιος Κωνσταντίνος, το Εικόνισμα, ο Άγιος Χριστόφορος, το Κεφαλόβρυσο.

Το όνομα Αγρίνιο προήλθε από τον μυθικό ήρωα, Αγριο, που ήταν ένας από τους γιους του Πορθέα, βασιλιά της Καλυδώνας. Η ακριβής τοποθεσία της αρχαίας πόλης δεν είναι γνωστή. Κατά τη γνώμη ορισμένων αρχαιολόγων, βρισκόταν στην αριστερή όχθη του Αχελώου, απέναντι από τη φημισμένη πόλη των Ακαρνάνων, Στράτου. Άλλοι πάλι υποστηρίζουν, ότι ήταν στη θέση Διαμαντέικα, όπου υπάρχουν λείψανα τειχών και έχουν βρεθεί αγγεία και κιονόκρανα. Υπάρχει και η άποψη ότι βρισκόταν κοντά στο σημερινό χωριό Βλαχού, όπου σώζονται ερείπια και τείχη.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 264.10.22.520, Τροχαία 264.10.22.420, Νοσοκομείο 264.10.57.333, Δήμος 264.10.22.013, Ταξί 264.10.51.666, 264.10.32.800, 264.10.44.617, 264.10.32.800.

Η ιστορία του Αγρινίου

Αγρίνιο και Βραχώρι:

Κατά την ομηρική εκδοχή (Ιλιάδα, Ξ 115 κ.ε.), ο Πορθέας κι όχι ο Φύτιος ήταν ο πατέρας του Οινέα (βλ. [**Πατριδογνωσία**] «**Ιστορία Αιτωλοακαρνανίας**»): Οι Αιτωλοί, το κρασί και η Άρτεμη). Και ήταν αυτός ο Πορθέας γιος του Αγήνορα και δισέγγονος του Αιτωλού. Κι απέκτησε τρεις γιους, ένας από τους οποίους ήταν ο Οινέας. Οι άλλοι δυο ήταν ο Μέλας και ο Άγριος.

Ο Άγριος έφυγε από την Καλυδώνα, πήγε στη χώρα των Θεσπιαίων κι έκτισε εκεί το Αγρίνιο (αγνοούμε, πού ακριβώς). Ο οικισμός άλλωστε ήταν ασήμαντος ως τα χρόνια των διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Στα 312 π.Χ., ο Κάσσανδρος έπεισε τους Ακαρνάνες να εποικίσουν το Αγρίνιο. Ο οικισμός απέκτησε ικανό πληθυσμό αλλά για δυο χρόνια. Στα 310 π.Χ., οι Αιτωλοί εισέβαλαν στην περιοχή, κυρίευσαν το Αγρίνιο και το ξεθεμελίωσαν. Η πόλη έπαψε να υπάρχει.

Στα τέλη του ΙΔ' με αρχές του ΙΕ' μ.Χ. αιώνα, η περιοχή όπου βρίσκεται η σημερινή πόλη, άρχισε να κατοικείται από βοσκούς. Κατά τον Μ. Φιλήντα, το χωριό πρέπει αρχικά να ονομάστηκε Βλαχοχώρι (χωριό βοσκών), μετά Βλαχώρι και, παρετυμολογικά, Βραχώρι, από την ένωση των λέξεων βράχος και χωριό.

Η θέση του νέου οικισμού πάνω στον δρόμο που συνδέει την Άρτα με την Πάτρα, μέσω του Αντίρριου, συνέβαλε ώστε γρήγορα να εξελιχθεί σε πόλη. Στα μέσα του ΙΖ' αιώνα, το Βραχώρι έγινε διοικητικό κέντρο της γύρω περιοχής, υποκαθιστώντας τον Αετό. Σε λίγο, ήταν μια από τις πιο σπουδαιές πόλεις της Αιτωλοακαρνανίας. Μαζί με την γύρω περιοχή, έπαψε διοικητικά να ανήκει στον πασά της Χαλκίδας και πέρασε στη δικαιοδοσία των χαρεμιών του σουλτάνου και κυρίως της βαλιδέ (βασιλομήτορας), από την οποία διορίζονταν οι διοικητικές αρχές. Το Βραχώρι εξελίχθηκε σε σπουδαίο εμπορικό κέντρο αλλά και σε πόλη στην οποία προτιμούσαν να κατοικούν οι Τούρκοι. Γνωστές τουρκικές οικογένειες είχαν εγκατασταθεί εκεί, ενώ την ασφάλειά τους εγγυόνταν ισχυρές δυνάμεις στρατού.

Με όλα αυτά, το Βραχώρι δεν επαναστάτησε στα ορλοφικά. Όμως, τον Μάρτιο του 1770, ο Χρίστος Γρίβας κι ο Γεώργιος Γουλιμής με τους άνδρες τους, το πολιορκήσαν. Δεν μπόρεσαν να το πάρουν. Οι Τούρκοι καταδίωξαν τους Έλληνες. Η καθοριστική μάχη δόθηκε

κοντά στο Αγγελόκαστρο, στην τοποθεσία που από τότε ονομάστηκε «Των Γριβαίων τα κόκαλα» για να θυμίζει τη θυσία: Οι Έλληνες εξοντώθηκαν.

Για τους Τούρκους, η αφορμή είχε δοθεί. Ο Σουλεϊμάν Τσαπάρας, επικεφαλής Αλβανών καβαλάρηδων, ξεκίνησε τρομερή λεηλασία της ευρύτερης περιοχής. Όσοι από τους χριστιανούς δεν πρόλαβαν να φύγουν στα βουνά, αιχμαλωτίστηκαν και πουλήθηκαν σκλάβοι. Το Βραχώρι έμεινε «τουρκόπολη». Πέρασε στη δικαιοδοσία του Αλή πασά, ο οποίος συνέχισε την εκεί διατήρηση ισχυρών δυνάμεων.

Η Φιλική Εταιρεία εκτίμησε ότι δεν υπήρχε λόγος να σταλούν απόστολοι της στην περιοχή για προεπαναστατικές διεργασίες. Κι όταν ο Αλή πασάς κηρύχθηκε αποστάτης (1820), στο Βραχώρι κατέφθασαν δυνάμεις του Πεχλιβάν πασά, νέου διοικητή της Ναυπάκτου, οι οποίες πολιόρκησαν την πόλη και την πήραν. Οι άνθρωποι του Αλή καθαιρέθηκαν.

Η απελευθέρωση της πόλης:

Ήταν Μάιος του 1821, όταν η επανάσταση απλώθηκε στην Αιτωλοακαρνανία. Στις 26 του μήνα, ο οπλαρχηγός Αλέξιος Βλαχόπουλος πήρε το Παλαιόκαστρο, πάνω από το Βραχώρι. Ξεκίνησε η πολιορκία της πόλης που, για την περιοχή, στρατηγικά ήταν τόσο σπουδαία όσο η Τρίπολη στην Πελοπόννησο. Στις 27, οι άνδρες του Δημήτριου Μακρή πήραν τη θέση «Τα Γεφύρια του Αλάμπεη». Οι οπλαρχηγοί Σαδήμας και Θεόδωρος Γρίβας συμπλήρωσαν τον κλοιό. Στις 28, έγινε έφοδος των Ελλήνων από δυο μεριές, ενώ οι λίγοι Έλληνες που ζούσαν στην πόλη βγήκαν στους δρόμους με τα όπλα. Συνέκλιναν στα δυο σημεία των εφόδων.

Ξαγρυπνισμένοι από το φαγοπότι του τέλους του ραμαζανιού, οι Τούρκοι πανικοβλήθηκαν κι υποχώρησαν στο σημείο που βρισκόταν ο Αλβανός δερβέναγας Νούρκας Σέρβανης. Οι άνδρες του Μακρή έπεσαν σε πλουσιοπάροχα στρωμένο τραπέζι μιας τουρκικής οικογένειας. Έκαναν διάλειμμα να φάνε ό,τι βρήκαν κι έπειτα συνέχισαν τη μάχη. Παρ' όλα αυτά, οι Τούρκοι είχαν για τα καλά αιφνιδιαστεί. Η νύχτα τους βρήκε οχυρωμένους σε μια συστάδα οχυρών σπιτιών.

Ο Νούρκας πήρε είδηση ότι τα πολεμοφόδια των πολιορκητών τελείωναν κι αποφάσισε να κερδίσει χρόνο ώσπου να έρθουν ενισχύσεις. Ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με την υπόσχεση ότι θα έδινε αμνηστία. Οι Έλληνες εξήγησαν στον απεσταλμένο του ότι αυτοί είχαν το πάνω χέρι και πρότειναν να αφήσουν τους Αλβανούς να φύγουν, ώστε να έχουν αντιπάλους μόνο τους Τούρκους.

Ταυτόχρονα, ο Νούρκας προετοιμαζόταν για αντεπίθεση. Την προγραμματίζε για τις 29 του μήνα, μέρα όμως κατά την οποία νέες ενισχύσεις έφθασαν στους Έλληνες: Ήταν τα σώματα των Γιώτη και Γεώργιου Βαρνακιώτη και του Ανδρέα Ίσκου. Η αντεπίθεση ματαιώθηκε. Μатаιωθήκε και η νέα έφοδος καθώς οι Έλληνες δεν είχαν πια μπαρούτι. Από το απόγευμα της 30ής Μαΐου, ούτε έναν πυροβολισμό δεν μπορούσαν.

Ο Άγγλος πλοίαρχος Χέντερσον κατευθυνόταν εκείνες τις ημέρες με το πλοίο του στην Πάτρα για να παραδώσει φορτίο μπαρουτιού που του είχαν παραγγείλει οι εκεί Τούρκοι. Την Πάτρα όμως πολιορκούσαν οι Έλληνες. Δεν μπόρεσε να πλησιάσει. Έπιασε στο Μεσολόγγι. Εκεί, άκουσε για την πολιορκία του Βραχωριού, έμαθε για την έλλειψη μπαρουτιού. Κάλεσε τους αρχηγούς της πολιορκίας και τους πρόσφερε το μπαρούτι που το πλοίο του κουβαλούσε: Δωρεάν, δική του προσφορά στην επανάσταση. Τους χάρισε και το κανόνι που υπήρχε πάνω στο πλοίο, ενθουσιασμένος που ο Βλαχόπουλος μιλούσε αγγλικά.

Στο Βραχώρι, ο Νούρκας βρέθηκε στα στενά. Δέχτηκε να πάρει τους δικούς του και να φύγει. Ληλάτησε τους Τούρκους που υποτίθεται ότι υπερασπιζόταν, «πούλησε» τους άνδρες του κανονικά και το έσκασε νύχτα με 150 από τους περίπου χίλιους Αλβανούς που υπήρχαν εκεί. Η πόλη παραδόθηκε στους Έλληνες στις 11 Ιουνίου του 1821.

Στα 1925, το Βραχώρι μετονομάστηκε Αγρίνιο. Σήμερα, είναι η πολυπληθέστερη πόλη της Αιτωλοακαρνανίας.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 6.8.2011)